

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

II. An Deus venire possit in compositionem cum creatura?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

Capreolus.

perfectiōnis: vñio verò earundem inter se, nō solum se tenet ex parte nostri intellectus mentaliter vñientis, sed etiam ex parte ipsorum vñitorum, dum concipi debent per modum partium positiuè sese excludentium. Vnde Capreolus: *Dici, inquit, potest Deus multiplex, non tamen compositus secundum rationem: & causam assignat: quia illa rationes non componuntur ad inuicem in Deo, nec in intellectu; cum non habeant vñionem in intellectu ad inuicem, nec in Deo sunt subiectiue.*

21. Ad secundum, nego antecedens: nam multiplicitas conceptionum solum se tenet ex parte nostri intellectus concipientis multiplici conceptu, quod in se est vñio: vñio verò redundat in imperfectiōnem ipsorum vñitorum. Nec refert, quod vñio magis accedat ad vñitatem, quam multiplicitas ad simplicitatem: nam si loquamur de multiplicitate & vñione subiectiua, vtrique repugnat Deo; si de obiectiua, potest vna attribui Deo sine imperfectiōne, sine quā non potest attribui altera.

22. Ad Tertium nego paritatem: nam virtualis distinctio nullam dicit imperfectiōnem, neque in Deo, neque in ipsis perfectiōnibus distincte à nobis conceptis: virtualis autem vñio imperfectiōnem importat in ipsis perfectiōnibus mentaliter vñientis.

23. Ad vltimum implicat esse vñum & plura absque compositione per rationes explicitas & implicitas, seu includentes & inclusas, concedo; per rationes sese obiectiue excludentes, nego.

SECTIO II.

An Deus venire possit in compositionem cum creatura?

24. **D**vplex est compositio, vna Physica, ex materia & forma, ex subiecto & accidente, ex supposito & natura, ex essentia & existentia; altera Metaphysica, ex genere & differentia. De vtraque videndum est, an Deus venire possit in compositionem cum creatura: & primò de Physica. Dupliciter autem intelligi potest, Deum venire posse in compositionem physicam cum re creata. Primò naturaliter, quo pacto materia venit in compositionem cum forma, subiectum cum proprio accidente, natura cum proprio supposito: Secundò, liberè & gratuitò. Primo modo euidentius est, quam vlla probatione egeat, Deum in nullā venire posse cōpositionem cum creatura, euidentia ratio est, quia quod hoc modo venit in compositionem cum aliquo, intrinsecè ordinatur ad illud: atqui euidentius est, Deum non posse intrinsecè ordinari ad creaturas; quia, cum sit omnino independens à creaturis non potest intrinsecè ordinari ad illas: ordinatio enim dependentiam importat, & commensurationem ad illud, ad quod ordinatur. Est igitur tantum

disputatio, an saltem liberè & gratuitò Deus venire possit in aliquam Physicam compositionem cum creatura.

25. **D**ico 1. Implicat Deum venire in compositionem cum forma, vel cum materia. Fundamentum est, quia vtrique compositio euidentem arguit imperfectiōnem in extremis ipsis componentibus. Etenim mñus materiæ est, esse subiectum formæ, ab eaque informari & actuari: munus verò formæ, esse actum materiæ, & formale principium omnium operationum immanentium. Implicat autem, Deum, vel actuari & informari à forma, vel actuare & informare materiam, aut esse formale principium immanentium operationum. Minor patet, nam hæc omnia inuoluunt mutationem & perfectibilitatem; quæ in Deum, purissimum actum, cadere non possunt. Confirmatur, nulla substantia completa venire potest in compositionem cum materia, aut cum forma: Deus est substantia completissima: igitur. Maior constat, quia compositio ex materia & forma est ordinata ad faciendum vñum per se, hoc autem non fit, nisi ex substantijs incompletis.

26. **D**ico 2. Implicat, Deum venire posse in compositionem cum accidente. Fundamentum est, quia talis compositio non fit, nisi medio accidente actuante, & informante: implicat autem, Deum actuari & informari ab accidente: ergò.

27. **D**ico 3. Implicat, Deum componere vñum existens cum essentia creata: est contra Thomistas asserentes, humanā naturā in supposito non modò subsistere, sed etiā existere existentia increata Verbi. Fundamentū nostrę conclusionis est, quia nulla essentia creata existere potest existentia à se distincta: cum enim formalis effectus existentia, sit ponere rem extra suas causas; implicat autem poni rem extra suas causas, per existentiam à se distinctam; nam hoc ipso, quod intelligitur res in actu intelligitur extra suas causas: intelligitur autem res in actu, hoc ipso, quod ex potentia obiectiua transiit in subiectiuam: ergo hoc ipso, quod essentia creata de esse potenciali transit ad esse actuale, fit extra suas causas, ac proinde existens: atqui non solum ad esse actuale transit existentia, sed etiam essentia; alioqui non fieret, nisi sola existentia, quæ per aduersarios est tantum modus essentia. Hoc autem falsum est: aliā essentia in actu, & in potentia non distinguerentur, nisi solā existentia. Vnde essentia ipsa in potentia esset immediatum subiectum existentia, & materia, quæ per aduersarios existit existentia formæ, in priori naturæ, in quo præsupponitur ad existentiam formę, vt causa sustentatiua illius, sustentaret illam per essentiam nondum in actu, quia nondum intelligeretur actiua existentia formæ. Implicat autem, essentiam in potentia, vt in potentia, causare aliquid reale: cuiusmodi est realis sustentatio formę.

28. **D**ico 4. Implicat, naturā increatam componere cum supposito creato; non

Contra Thomistas.

tamen suppositum increatum cum natura creata. Posterior assertionis pars est de fide, ut constat in mysterio Incarnationis. Cuius ratio est, quia in ea compositione nulla intervenit ex parte suppositi imperfectio, ut suo loco probabitur. Fundamentum prioris assertionis est triplex: primum, quia suppositum creatum est modus: modus autem nequit, nisi propriam naturam terminare: nequit igitur terminare Divinam. Ergo implicat, Deum cum illo componere unum in ratione suppositi. Secundum est, quia nequit natura suppositata proprio supposito ulterius suppositari alieno, ut in materia de Incarnatione probabimus: ergo nequit natura increata suppositata proprio supposito, suppositari alieno. Consequentia patet, quia nulla natura quamdiu suppositatur supposito proprio, suppositari potest alieno: implicat autem, naturam increatam definire suppositari supposito proprio, ergo implicat suppositari alieno. Tertium est, quia sicut suppositare, est communicare aliquam perfectionem supposito: ita suppositari, est recipere aliquam perfectionem à suppositante: igitur si natura Divina suppositari posset à supposito creato, aliquam posset ab eo perfectionem recipere, quod implicat.

29. Ex dictis deducitur primum: Non posse Deum uniri cum creatura in ratione vitæ; quia hæc importat formale principium operationum vitalium: implicat autem, Deum esse formale principium vitalium operationum creaturæ: ergo. Minor patet, quia esse formale principium vitalium operationum, est illas in se ipso producere, iisque median- tibus obiecta percipere: hoc autem manifestam arguit mutationem in ipso. principio vitæ; ergo, à fortiori constat neque Deum uniri posse cum creatura in ratione Sapientiæ, aut iustitiæ, vel alterius virtutis moralis: quia, cum huiusmodi perfectiones sint actus vitales in Deo; actus autem vitales unius suppositi nequeant communicari alteri supposito, nequit Deus uniri creaturæ in ratione sapientiæ, vel alterius actus vitalis.

30. Deducitur 2. Non repugnare Deo compositionem in ratione causæ efficientis cum causis creatis; quia hæc, cum sit extrinseca, nullam arguit mutationem intrinsecam in principiis ipsis componentibus, sed solam subordinationem causæ inferioris ad superiorem. Vnde Deus sine vlla sui imperfectio- ne, ut causa prima componit unum princi- pium cum qualibet causa secunda, in ordine ad effectum producendum. Hinc fit, ut ne- que Deo repugnet compositio in ratione intel- lectui & intelligibilis: quo pacto Divina essentia, ut species intelligibilis sui, & crea- turarum, componere potest cum intellectu creato unum intrinsecum principium intel- lectuum. Cuius ratio est, quia hæc compositio est in genere causæ efficientis: intelligibile enim efficienter complet intellectum in or- dine ad intellectionem producendam. Nec refert, quod intelligibile denominetur pas- siuè intelligi ab intellectione; quia hæc passiva

intelligibilitas, nullam requirit potentiam passivam Physicam in obiecto intelligibili, sed tantum extrinsecam terminabilitatem, quæ appellari solet potentia passiva gram- maticalis. Et ratio est, quia intellectio, à qua de- nominatur obiectum passivè intellectum, non recipitur in obiecto intellecto, sed in po- tentia ipsa intellectiva, & solum extrinsecè terminatur ad obiectum intelligibile.

31. Atque hæc de compositione Physica, quæ certa sunt apud Catholicos. Superest al- tera pars expedienda de compositione Meta- physica, quæ controuersa est vel inter ipsos Catholicos, de qua:

32. PRIMA sententia est affirmans. Grego- rij in 1. dist. 8. quæst. 3. art. 2. Rubionis qu. 1. art. 1. & 3. Marfilij quæst. 12. art. 2. Maioris quæst. 2. Gabriclis q. 1. Baconi quæst. unica art. 2. & 3. & dist. 9. quæst. unica, Holchor. quæst. 6. concl. 3. qui omnes ad minimum affirmant, Deum esse in prædicamento sub- stantiæ, & relationis; alij etiam in prædicamen- to actionis. Rubio verò Deum ponit in om- nibus his prædicamentis substantiæ, relatio- nis, actionis, passionis, quando, & ubi, quin & Verbum ipsum in prædicamento, habere, ratione humanitatis assumptæ. Fundamen- tum huius opinionis est, quoniam aliqua præ- dicamenta secundum omnem proprietatem dicuntur de Deo, velut prædicamentum sub- stantiæ, relationis, & actionis: Nam secundum omnem proprietatem Deus dicitur & est sub- stantia, nec non relatiua, cum verè Pater sit ad Filium, Filius ad Patrem, & uterque ad Spi- ritum sanctum. Deus etiam verè agit produ- cendo personas Diuinas: ergo verè, & pro- priè est in prædicamento substantiæ, relatio- nis, & actionis. Consequentia patet, quoniam esse in prædicamento nihil aliud dicit, quàm esse id, de quo verè, & propriè dicitur resi- pla prædicamenti, ut homo dicitur esse in prædicamento substantiæ, quia de ipso verè & propriè dicitur prædicamentum substan- tiæ. Antecedens probo, quia aliqui nullum esset discrimen inter ea, quæ de Deo propriè & metaphorice dicuntur.

33. Confirmatur: nã de quocunque prædi- catur aliquid in quid, quod commune est alijs differentibus specie, id collocatur sub tali prædicabili, tanquam species sub genere: at- qui multa prædicantur de Deo in quid, quæ communia sunt multis differentibus specie. Maior patet ex definitione generis, quod est prædicabile de pluribus differentibus specie in quid. Minor probatur, nam substantia & Spiritus prædicantur de Deo in quid, eaque communia sunt creaturis, specie inter se, & à Deo differentibus. Secundò probatur auto- ritate Patrum, præsertim August. & Damasc. quorum ille lib. 5. de Trin. ca. 8. & 10. docet, aliqua prædicamenta propriè, alia trans- latè de Deo dici: hinc verò in sua introduccio- ne c. 8. apertè affirmat, Deum contineri sub summo genere substantiæ, non minùs, quàm Angelum, Animam, Dæmonem, & li. 3. Fi- dei c. 4. Deum appellat Speciem.

Gregorius.
Rubio.
Marfilius.
Maior.
Gabriel.
Baconus.
Holchor.

August.
Damasc.

Magist.

S. Thomas

Anselmus.

Bernardus.

August.

Censura op-
posita sei-
sentiæ.
Rubio.

Molina.

34. SECUNDA sententia negans est: Magistri & reliquorum Scholasticorum in 1. dist. 8. S. Thom. 1. p. q. 3. art. 5. & omnium eius interpretum: Quæ proculdubio verior est, & rationi conformior: quam passim docent Patres, Ansel. in Monol. c. 26. Bernardus epistola ad Fratres de monte Dei; Aug. ipse, qui pro contraria sententia citatur, libro de cognitione veræ vitæ c. 3. apertè affirmat, nullum prædicamentum de Deo propriè dici. Quin opposita sententia, referente Rubione loco præcitato art. 4. fuit tanquam error in Fide damnata: unde nonnulli recentiores, eam in Fide periculosam esse censent. Ego verò cū Molina 1. p. quæst. 3. art. 5. sicur falsam puto, ita nulli censuræ subijciendam censeo. Pro cuius explanatione,

35. Notandum est, præsentem controuersiam non esse, an Deus sit sub genere aliquo analogo; hoc enim à nemine negari potest: quod inde patet, quia cū de Deo & creaturis aliqua prædicentur, & non tantum æquivocè, aut secundum vocem, ad minimum de Deo & creaturis prædicari debent secundum aliquam rationem analogam, quæ proportionaliter conveniat Deo & creaturis: sed tantum controuersiam esse, an Deus sit sub genere aliquo uniuoco: nam hoc tantum est aptum simul cum differentia componere essentiam metaphysicam, ratio enim analogica cū non præscindat ab inferioribus analogatis, sed ea omnia implicite inuoluat, non est apta componere metaphysicam essentiam, quæ saltem ex duobus conceptibus, perfectè præcisus conitari debet. His adnotatis,

36. Dico 5. Implicat, Deum venire in compositionem Metaphysicam cum creatura atque adeo contineri sub genere aliquo uniuoco cum illa. Fundamentum est, quia talis compositio inuoluit imperfectionem Deo repugnantem. Imperfectio autem est, quia genus importat conceptum à differentiis perfectè præcisum; & vice versâ, differentia conceptum à genere perfectè abstractum: implicat autem huiusmodi conceptus in Deo: ergo. Maior constat, quoniam genus dicit quid potentiale & perfectibile per differentias; differentia verò quid actuale & perfectiua: igitur conceptus vnus excluditur à conceptu alterius: alioqui non possent mutuo componere Metaphysicam essentiam, quia hæc non componitur, nisi ex extremis, quorum vnum saltem conceptibiliter excludit alterum. Minor probatur, quia in Deo nulla ratio potest admitti, quæ vel obiectiue inuoluat perfectibilitatem & limitationem, quia obiectiue Deo tribui non potest, quod ipsius naturæ repugnat, cuiusmodi est omnis ratio perfectibilis & perfectiua, contrahibilis & contractiua: omnes enim istæ rationes tollunt saltem obiectiue actum purum.

37. Confirmatur: quia potentialitas obiectiua, quam inuoluit genus, non fundatur tantum in imperfecto modo concipiendi nostro, sed in ipsa natura rei, præbentis intellectui fundamentum huiusmodi potentialitatem con-

cipiendi. Est autem fundamentum hoc, natura ipsa generis à parte rei coniuncta cum vna differentia, & simul cum priuatione aliarum differentiarum: animal enim à parte rei in homine est coniunctum cum rationalitate, & simul cum negatione irrationalitatis, quam habet in bruto, ex quo habet intellectus fundamentum concipiendi in ipso met homine naturam animalis cum potentia ad priuationem rationalitatis, cum qua de facto est coniuncta in bruto. Implicat autem, concipere in Deo rationem vllam cum potentia ad priuationem Deitatis, cum qua est essentialiter coniuncta. Tale autem fundamentum non præbet ratio analogica, etiam si illa reperiatur à parte rei coniuncta cum differentia vnus, & negatione alterius, vt ratio entis in substantia est coniuncta cum differentia perfectitatis & negatione inaleitatis, quia cum ratio analogica non sit simpliciter vna ab inferioribus perfectè præcisus, sed immediatè dicat ipsa inferiora, non præbet intellectui fundamentum concipiendi rationem ipsam analogam cum priuatione omnium suarum differentiarum: quia semper ratio ipsa communis concipitur, vt immediatè inuoluens rationes ipsas inferiores.

38. Explicatur magis, imperfectio, quam importat genus uniuocum, ex duplici conditione, quam essentialiter includit. Prima conditio est, quia genus prædicamentale abstrahit ab existentia, & solum dicit essentias rerum, quæ tantum in prædicamento collocantur: nam in prædicamento ea tantum collocantur, quæ sunt obiectum scientiæ: ea autem sunt, quæ abstrahunt ab existentia, & solum dicunt essentias: nam hæc tantum sunt necessariæ & æternæ veritatis, quam necessitatem requirit obiectum scientiæ. Repugnat autem, concipere in Deo aliquam rationem abstractam ab existentia. Nec refert, si dicas, eam Deum sortiri ex propria differentia Deitatis: quia saltem Deus non adæquatè constitueretur per esse actuale ac necessarium, sed partim per esse actuale, partim per esse potentiale. Secunda conditio est, quia omne genus prædicamentale coarctatur ad aliquam perfectionem, exclusis perfectionibus aliorum prædicamentorum: atqui nulla ratio in Deo concipi potest coarctata ad vnā tantum perfectionem, cum exclusione aliarum perfectionum, cū nulla ratio in Deo concipi possit potentialis & perfectibilis per aliam.

39. Vltimò probatur, nam si Deus esset in aliquo prædicamento, ex eoque Metaphysicè componeretur, posset propriâ definitione definiri: consequens est contra Patres, præsertim Augustinum & Damascenum, quos aduersarij in suam sententiam trahunt: ille enim de cognitione veræ vitæ cap. 7. sic scribit: Porro summus Spiritus, sicut à nullo intellectu valet propriè cogitari, ita nullâ definitione poterit propriè definiri: Hic autem lib. 1. fidei ca. 4. apertè demonstrat, Deum esse indefinibilem. Sequela verò probatur, nam propria definitio constat ex genere & differentia: igitur

August.
Damascen.

si Deus componitur ex genere vniuoco, & differentia propria Deitatis, poterit verè & propriè definiri: cum ad veram & propriam definitionem nil aliud requiratur, quàm genus, quo res definità vniuocè conueniat cum alijs, & differentia, quā discrepet ab alijs.

40. Ad fundamentum primæ sententiæ, negandum est antecedens: Non enim prædicamenta secundum omnem proprietatem, & rationes, quas includunt, dici possunt de Deo: includunt enim potentialitatem & limitationem ad certam perfectionem, cum exclusionem aliarum, secundum quam imperfectionem nequeunt de Deo dici, atque adeo, vt prædicamenta, nequeunt propriè de Deo enunciari, quia vt prædicamenta, tales imperfectiones essentialiter includunt, à quibus si præscindant, non erunt amplius prædicamenta, sed rationes propriæ Diuine, quæ ita sunt propriæ Dei, vt non conueniant creaturis. Atque hoc indicant Patres, cum dicunt, Deum nō esse substantiam, sed supersubstantiam, vt loquitur Dionys. quem imitantur Damascen. libr. 1. fidei cap. 4. & reliqui Patres.

Dionysius.
Damascen.

41. Ad Confirmat. concedenda est maior, quando ea, quæ prædicantur de pluribus differentibus specie, vniuocè prædicantur; secus quando tantum analogicè prædicantur, cuiusmodi sunt omnia, quæ de Deo prædicantur, quæ non vniuocè, sed tantum analogicè conueniunt cum rebus prædicamentalibus.

Explican-
tur Patres.

42. Ad auctoritatem Patrum dico, eos tantum intendere discrimen afferre inter ea, quæ tantum metaphoricè & propriè de Deo dicuntur. Dicuntur autem propriè, & non metaphoricè, etiam si tantum analogicè, & non vniuocè dicantur. Nam etiam analogica conuenientia est propria conuenientia, quamuis imperfecta: accidens enim propriè con-

uenit cum substantia in analogia ratione entis, licet non perfectè & propter hanc analogiam conuenientiam interdum Patres ad differentiam Metaphoricæ prædicationis, affirmant res prædicamentales propriè de Deo dici. Ad loca Damasc. Ref. S. Tho. qu. 7. de potentia a. 3. ad primum, illum accipere genus & speciem non propriè, & in dialectico rigore, sed impropriè & similitudinariè.

S. Thomas.

43. Ex dictis deducitur 1. summam simplicitatem esse propriam Dei, cum nulla sit creatura, quæ aliquam compositionem ex assignatis non admittat.

44. Deducitur 2. Summæ simplicitati Diuinæ non ob stare pluralitatem personarum; cum illæ non conueniant ad componendum vnum neque inter se, neque cum natura.

45. Deducitur 3. Et si simplicitas de formali importet solam negationem compositionis, ac proinde, vt sic, nullam addat perfectionem: materialiter tamen, & de connotato supponere modum essendi cæteris paribus perfectiorem; quia, cæteris paribus, perfectius est habere totum suum esse in entitate simplici, quàm compositā: tum quia quod esse est vnitius, eò est perfectius: tum, quia res simplex est totum quod est: non item res composita, quia res composita non est sua pars, nec vna pars compositi est alia. Iuxta hanc considerationem simplicitas in Deo summam arguit perfectionem, quia supponit modum essendi infinitè perfectum; supponit enim naturam, quæ sine vlla compositione, per summam vnitatem includat infinitas formalitates.

46. Sequitur, 4. simplicitatem esse perfectionem simpliciter simplicem: nam ex definitione perfectionis simpliciter simplicis, in quolibet ente melior est ipsa, quàm non ipsa, nec cum alijs æqualibus, aut maioribus perfectionibus pugnat.

DISPUTATIO VI.

De Immutabilitate Dei.

Henricus.

1.

VONIAM, vt rectè Henricus in summa art. 30. immutabilitatis causa est simplicitas: nam quod est summe simplex, nullam in se compositionem admittens, oportet vt ipsum sit immutabile; alioqui si posset aliquam mutationem subire, posset aliquam compositionem, quæ ex tali mutatione in subiecto recepta necessariò resultaret, in se ipso admittere: ideò post disputationem de Simplicitate, annectimus hanc de Immutabilitate.

SECTIO VNICA.

An DEVS sit immutabilis?

1. **R**ATIO dubitandi est triplex. Prima desumitur ex processionibus Diuinis: nam personæ Diuinæ transeunt à non esse productæ ad esse productum; ergo mutantur. Consequentia constat, quoniam prima mutatio rei est, transire à non esse ad esse. Antecedens prob. quia, vt Fides docet,

Verbum